

ZALECENIE RADY**z dnia 20 lipca 2020 r.****w sprawie krajowego programu reform Estonii na 2020 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Estonię programu stabilności na 2020 r.**

(2020/C 282/06)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 17 grudnia 2019 r. Komisja przyjęła roczną strategię zrównoważonego wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2020 r. Uwzględniła ona w należytym stopniu Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. W dniu 17 grudnia 2019 r. na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 ⁽²⁾ Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym nie wskazała Estonii jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro.
- (2) Sprawozdanie krajowe 2020 dotyczące Estonii zostało opublikowane w dniu 26 lutego 2020 r. Zawiera ono ocenę postępów Estonii w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 9 lipca 2019 r. ⁽³⁾ (zwanym dalej „zaleceniami z 2019 r.”), działań następczych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Estonii w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”.
- (3) W dniu 11 marca 2020 r. Światowa Organizacja Zdrowia oficjalnie uznała epidemię COVID-19 za globalną pandemię. Stanowi ona poważne zagrożenie w zakresie zdrowia publicznego dla obywateli, społeczeństw i gospodarek. Znacznie obciąża krajowe systemy ochrony zdrowia, zakłóca globalne łańcuchy dostaw, powoduje wahania na rynkach finansowych, wywołuje wstrząsy popytu konsumpcyjnego oraz negatywne efekty w różnych sektorach. Stwarza zagrożenie dla zatrudnienia i dochodów obywateli oraz dla działalności przedsiębiorstw. Spowodowała silny wstrząs gospodarczy, który już teraz wywołuje w Unii poważne konsekwencje. W dniu 13 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat wzywający do skoordynowanej reakcji gospodarczej na kryzys, obejmującej wszystkie podmioty na poziomie krajowym i unijnym.
- (4) Kilka państw członkowskich ogłosiło stan nadzwyczajny lub wprowadziło środki nadzwyczajne. Wszelkie tego typu środki powinny być ściśle proporcjonalne, konieczne, ograniczone w czasie i zgodne ze standardami europejskimi i międzynarodowymi. Powinny one podlegać nadzorowi demokratycznemu i niezależnej kontroli sądowej.

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ Dz.U. C 301 z 5.9.2019, s. 30.

- (5) W dniu 20 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie uruchomienia ogólnej klauzuli korekcyjnej w ramach paktu stabilności i wzrostu. Ogólna klauzula korekcyjna określona w art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 3, art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 oraz w art. 3 ust. 5 i art. 5 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1467/97⁽⁴⁾ ułatwia koordynację polityk budżetowych w czasie poważnego pogorszenia koniunktury gospodarczej. W swoim komunikacie z dnia 20 marca 2020 r. Komisja uznała, że w świetle spodziewanego poważnego pogorszenia koniunktury gospodarczej w związku z pandemią COVID-19 spełnione zostały warunki uruchomienia tej ogólnej klauzuli korekcyjnej, oraz zwróciła się do Rady o zatwierdzenie tego stwierdzenia. W dniu 23 marca 2020 r. ministrowie finansów państw członkowskich zgodzili się z oceną Komisji. Uzgodnili, że poważne pogorszenie koniunktury gospodarczej wymaga zdecydowanej, ambitnej i skoordynowanej reakcji. Uruchomienie ogólnej klauzuli korekcyjnej pozwala na czasowe odstępstwo od ścieżki dostosowawczej prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego, pod warunkiem że nie zagraża to stabilności fiskalnej w średnim okresie. W przypadku części naprawczej Rada może również zdecydować, na podstawie zalecenia Komisji, o przyjęciu zmienionego kursu polityki fiskalnej. Ogólna klauzula korekcyjna nie zawieszają procedur paktu stabilności i wzrostu. Pozwala ona państwom członkowskim na odstąpienie od wymogów budżetowych, które miałyby zastosowanie w normalnych warunkach, a jednocześnie umożliwia Komisji i Radzie wprowadzenie koniecznych środków koordynacji polityki w ramach paktu stabilności i wzrostu.
- (6) Potrzebne są stałe działania, aby ograniczać i kontrolować rozprzestrzenianie się pandemii COVID-19, wzmocnić odporność krajowych systemów ochrony zdrowia, złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii za pomocą środków wspierających przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe oraz zapewnić odpowiednie warunki bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy w celu wznowienia działalności gospodarczej. Unia powinna w pełni wykorzystywać różne dostępne jej narzędzia, aby wspierać wysiłki państw członkowskich w tych obszarach. Jednocześnie państwa członkowskie i Unia powinny wspólnie przygotowywać środki konieczne do doprowadzenia do przywrócenia normalnego funkcjonowania naszych społeczeństw i gospodarek oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego, uwzględniając między innymi transformację ekologiczną i cyfrową oraz wyciągając wnioski z kryzysu.
- (7) Kryzys związany z COVID-19 uwypuklił elastyczność, jaką zapewnia rynek wewnętrzny, umożliwiając dostosowanie się do nadzwyczajnych sytuacji. Aby jednak zapewnić szybkie i sprawne przejście do etapu odbudowy gospodarki oraz przywrócenia swobodnego przepływu towarów, usług i pracowników, należy znieść środki wyjątkowe utrudniające normalne funkcjonowanie rynku wewnętrznego, gdy tylko przestaną one być konieczne. Obecny kryzys pokazał, że sektor ochrony zdrowia musi dysponować planami gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej. Kluczowymi elementami koniecznymi do opracowania szerzej zakrojonych planów gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej są między innymi ulepszone strategie zakupów, zdywersyfikowane łańcuchy dostaw oraz rezerwy strategiczne podstawowych produktów i materiałów.
- (8) Prawodawca Unii już znowelizował odpowiednie uregulowania, przyjmując rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460⁽⁵⁾ oraz (UE) 2020/558⁽⁶⁾, aby umożliwić państwom członkowskim uruchomienie wszystkich niewykorzystanych zasobów z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu przeciwdziałania nadzwyczajnym skutkom pandemii COVID-19. Zmiany te zapewnią dodatkową elastyczność oraz uproszczą i usprawnią procedury. Aby zmniejszyć presję na przepływy środków pieniężnych, państwom członkowskim umożliwiono również skorzystanie w roku obrachunkowym 2020–2021 ze stopy współfinansowania z budżetu Unii w wysokości 100 %. Zachęca się Estonię do pełnego wykorzystania tych możliwości w celu wspierania najbardziej dotkniętych osób i sektorów.
- (9) Społeczno-ekonomiczne skutki pandemii COVID-19 najprawdopodobniej będą rozkładać się nierównomiernie w poszczególnych sektorach i regionach ze względu na różne modele specjalizacji. Grozi to pogłębieniem się dysproporcji w Estonii. Obecna sytuacja, która grozi również przejściowym cofnięciem procesu konwergencji między państwami członkowskimi, wymaga ukierunkowanych działań politycznych.
- (10) W dniu 30 kwietnia 2020 r. Estonia przedłożyła krajowy program reform na 2020 r., a w dniu 28 kwietnia 2020 r. – program stabilności na 2020 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013 oraz (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich oraz w innych sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa) (Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 5).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/558 z dnia 23 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 i (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do szczególnych środków zapewniających wyjątkową elastyczność na potrzeby wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Dz.U. L 130 z 24.4.2020, s. 1).

- (11) Estonia jest obecnie objęta częścią zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu. W ramach zaleceń dla poszczególnych krajów przyjętych przez Radę w dniu 13 lipca 2018 r. (7) Rada zaleciła Estonii zapewnienie, by nominalna stopa wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto (8) nie przekroczyła 4,1 % w 2019 r., co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,6 % produktu krajowego brutto (PKB). Ocena ogólna Komisji potwierdza znaczne odchylenie od zalecanej ścieżki dostosowania prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego w 2019 r. W związku z uruchomieniem ogólnej klauzuli korekcyjnej dalsze kroki w ramach procedury znacznego odchylenia nie są jednak uzasadnione.
- (12) W programie stabilności na 2020 r. rząd planuje pogorszenie salda nominalnego z deficytu na poziomie 0,3 % PKB w 2019 r. w kierunku deficytu w wysokości 10,1 % PKB w 2020 r. Prognozuje się, że w 2021 r. deficyt obniży się do 3,8 % PKB. W programie stabilności na 2020 r. przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, po spadku w 2019 r. do 8,4 % PKB, wzrośnie w 2020 r. do 21,9 %. Na perspektywy makroekonomiczne i fiskalne wpływa duża niepewność spowodowana pandemią COVID-19.
- (13) W odpowiedzi na pandemię COVID-19 oraz w ramach skoordynowanego unijnego podejścia Estonia przyjęła w odpowiednim czasie środki budżetowe mające na celu zwiększenie zdolności swojego systemu ochrony zdrowia, powstrzymanie pandemii oraz pomoc tym osobom i sektorom, które zostały szczególnie nią dotknięte. W programie stabilności na 2020 r. wskazano, że łączna wartość tych środków budżetowych wynosi 4,3 % PKB. Środki te obejmują wzmocnienie usług opieki zdrowotnej, pomoc doraźną dla przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, tymczasowe subsydia płacowe oraz wyższe inwestycje publiczne. Ponadto Estonia zapowiedziała środki, które wprawdzie nie mają bezpośredniego wpływu na budżet, ale przyczynią się do zapewnienia płynności przedsiębiorstw. Środki te obejmują gwarancje kredytowe i pożyczki dla przedsiębiorstw w wysokości 8,7 % PKB. Ogólnie rzecz biorąc, działania podjęte przez Estonię są zgodne z wytycznymi określonymi w komunikacie Komisji z dnia 13 marca 2020 r. Pełne wdrożenie środków nadzwyczajnych i wspierających środków fiskalnych, a następnie przeorientowanie polityk fiskalnych na osiągnięcie ostrożnej sytuacji fiskalnej w średnim terminie, kiedy pozwolą na to warunki ekonomiczne, przyczyni się do ochrony stabilności fiskalnej w średnim terminie.
- (14) Według prognozy Komisji z wiosny 2020 r. przy założeniu niezmiennego kursu polityki saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych Estonii w 2020 r. wyniesie -8,3 % PKB, a w 2021 r. osiągnie -3,4 % PKB. Prognozuje się, że wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych pozostanie poniżej poziomu 60 % PKB w latach 2020 i 2021, osiągając poziom 22,6 % PKB w 2021 r. W prognozie Komisji z wiosny 2020 r. przewiduje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2020 r. będzie niższy, niż zakładano w programie stabilności na 2020 r., co odzwierciedla różnice w prognozach makroekonomicznych.
- (15) W dniu 20 maja 2020 r. Komisja opublikowała sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 126 ust. 3 Traktatu w związku z planowanym przekroczeniem przez Estonię w 2020 r. prognozy deficytu wynoszącego 3 % PKB. Ogólnie rzecz biorąc, analiza Komisji wskazuje, że kryterium deficytu określone w Traktacie i rozporządzeniu (WE) nr 1467/97 nie zostało spełnione.
- (16) W okresie od dnia 12 marca 2020 r. do dnia 17 maja 2020 r. rząd Estonii wprowadził sytuację nadzwyczajną w związku z pandemią COVID-19. Natychmiastowa reakcja rządu miała na celu zapobieżenie dalszemu rozprzestrzenianiu się wirusa i zapewnienie możliwie jak najbardziej normalnego funkcjonowania gospodarki Estonii. Ograniczenia mające na celu powstrzymanie rozprzestrzeniania się pandemii miały poważny wpływ na gospodarkę. Od momentu ogłoszenia sytuacji nadzwyczajnej liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła o 35 %. Największą liczbę nowych bezrobotnych odnotowano w takich sektorach jak: handel detaliczny i obsługa klienta, budownictwo, gastronomia, zakwaterowanie i organizacja imprez. Przewiduje się, że w 2020 r. stopa bezrobocia wzrośnie do 9,2 %, a w 2021 r. spadnie do 6,5 %. W dniu 15 kwietnia 2020 r. parlament Estonii zatwierdził dodatkowy budżet na 2020 r. Wprowadzono nowe środki mające na celu utrzymanie miejsc pracy, aby uniknąć masowych zwolnień i zapewnić płynność przedsiębiorstwom. Budżet obejmuje szeroki zakres środków, w tym wsparcie dla sektora opieki zdrowotnej, gmin i niektórych programów inwestycyjnych, a także nieukierunkowane wsparcie na utrzymanie płynności finansowej przedsiębiorstw (takie jak systemy gwarancji i odroczenia płatności podatków). Niektóre szczególne środki opracowano z myślą o mikroprzedsiębiorstwach i sektorze turystyki, w tym pewne środki ukierunkowane na regiony najbardziej dotknięte. Wprowadzono dodatkowe środki podatkowe, takie jak tymczasowe obniżenie podatku akcyzowego od oleju napędowego, gazu ziemnego i energii elektrycznej. Pakiet środków obejmuje tymczasowe zawieszenie płatności składek do drugiego filaru publicznego systemu emerytalnego.

(7) Dz.U. C 320 z 10.9.2018, s. 24.

(8) Publiczne wydatki pierwotne netto to wydatki publiczne ogółem z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek, wydatków na programy unijne w pełni równoważonych dochodami z funduszy unijnych oraz niedyskrecjonalnych zmian w wydatkach na zasiłki dla bezrobotnych. Nakłady brutto na środki trwałe finansowane z zasobów krajowych rozkłada się na okres czterech lat. Uwzględnia się dyskrecjonalne środki po stronie dochodów lub prawnie przewidziany wzrost dochodów. Działania jednorazowe, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, są saldowane.

- (17) Estonia przyjęła znaczne środki w celu powstrzymania rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19 i jego wpływu na zdrowie. Niemniej jednak w wyniku pandemii COVID-19 wyszły na jaw pewne słabości strukturalne systemu ochrony zdrowia związane z ograniczonymi zasobami finansowymi i ludzkimi. Odporność systemu nadwyrężyły niedobory personelu medycznego oraz nierówności w dostępie do podstawowej opieki zdrowotnej i dostępności kluczowych produktów medycznych. Estonia boryka się również z problemem zaległości dotyczących odroczonej i niedostępnych zabiegów leczniczych, które powstały w wyniku sytuacji nadzwyczajnej. Ponadto nawet przed wystąpieniem pandemii COVID-19 poziom niezaspokojonych – według subiektywnej oceny – potrzeb w zakresie opieki medycznej w Estonii, ze względu na długie terminy oczekiwania zarówno w przypadku opieki podstawowej, jak i specjalistycznej, był jednym z najwyższych w Unii. Czynniki te i zagrożenia związane z określonym stylem życia pozwalają wyjaśnić zły stan zdrowia ludności. Poprawa dostępności i odporności systemu ochrony zdrowia jest warunkiem koniecznym zapewnienia skutecznej reakcji na rozprzestrzenianie się pandemii i sprostania wyzwaniom związanym ze stanem zdrowia ludności.
- (18) Poprawa adekwatności siatki bezpieczeństwa socjalnego jest w Estonii od dawna wyzwaniem. Nawet przed obecnym kryzysem skuteczność świadczeń społecznych w Estonii w zmniejszaniu ubóstwa oceniano poniżej średniej UE. Istnieją ponadto luki w systemie świadczeń dla bezrobotnych w przypadku osób znajdujących się w nietypowych formach zatrudnienia i osób zatrudnianych na krótkie okresy. Negatywny wpływ pandemii COVID-19 na zatrudnienie i dochody, w połączeniu z brakiem odpowiedniej ochrony, może zwiększyć ubóstwo, w szczególności w przypadku gospodarstw domowych bez osób pracujących. Estonia wprowadziła tymczasowy mechanizm zmniejszonego wymiaru czasu pracy w postaci specjalnej dotacji dla poszkodowanych przedsiębiorstw celem utrzymania zatrudnienia. Środek ten jest ograniczony do okresu dwóch miesięcy, co może być niewystarczające do złagodzenia skutków kryzysu, ponieważ trudności mogą trwać dłużej i w niektórych sektorach gospodarki dawać się odczuć z opóźnieniem. Pandemia COVID-19 pogłębiła trudności z zapewnieniem przystępnych cenowo i dostępnych usług społecznych, w tym usług opieki długoterminowej, zwłaszcza dla osób starszych, osób z niepełnosprawnością i osób o niskich dochodach. Utrzymanie planu rozwoju zintegrowanego świadczenia usług socjalnych i zdrowotnych pomogłoby sprostać tym wyzwaniom. Ważne jest zapewnienie w odpowiednim czasie znaczącego zaangażowania partnerów społecznych w opracowywanie procesu wyjścia z kryzysu i odbudowy gospodarki przy jednoczesnym wzmacnianiu ich zdolności w tym zakresie.
- (19) Kryzys związany z COVID-19 dotknął estońskie przedsiębiorstwa w wielu sektorach, najbardziej ucierpiały jednak małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP). Negatywny wpływ na działalność gospodarczą wiązał się nie tylko z ograniczeniami, ale również ze spadkiem popytu na rynkach eksportowych i zakłóceniami globalnych łańcuchów wartości. Środki pomocy na utrzymanie płynności finansowej wprowadzone przez rząd mają na celu pomoc w łagodzeniu skutków, a ich szybkie i skuteczne wdrożenie będzie miało kluczowe znaczenie dla wspierania rentownych przedsiębiorstw we wszystkich sektorach dotkniętych kryzysem przy jednoczesnym utrzymaniu odporności sektora bankowego. Pomocne w poprawie płynności finansowej MŚP może być także odroczenie płatności podatków i możliwość tymczasowego zawieszenia spłat kredytów. Proces odbudowy gospodarki będzie ponadto zależał od sposobu ukierunkowania inwestycji. Obecny kryzys uwydatnił znaczenie rozwiązań cyfrowych i innowacyjnych w podtrzymaniu funkcjonowania gospodarki. Administracja elektroniczna funkcjonuje wprawdzie dobrze, jednak dalsza cyfryzacja MŚP zwiększyłaby ich odporność i pomogłaby przyspieszyć odbudowę gospodarki, sprzyjając wzrostowi wydajności w perspektywie średnioterminowej. W ostatnich latach cała gospodarka staje się coraz bardziej cyfrowa. Jednak wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych w sektorze produkcyjnym jest jak dotąd powolne. Chociaż ogólne wyniki Estonii w zakresie innowacji poprawiły się w 2019 r., poziom zdolności innowacyjnych i działalności innowacyjnej opartych na badaniach naukowych, jakie odnotowuje się w sektorze przedsiębiorstw, jest nadal niski. Innowacje oparte na badaniach naukowych i wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w przedsiębiorstwach mogłyby poprawić konkurencyjność kraju i pobudzić wzrost gospodarczy. Aby pomóc przedsiębiorstwom wyjść z kryzysu związanego z COVID-19, ważne będzie zapewnienie im odpowiedniego dostępu do finansowania, w tym finansowania kapitałowego dla przedsiębiorstw typu *start-up*.
- (20) W ramach sprzyjania odbudowie gospodarki ważne jest przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych oraz promowanie inwestycji prywatnych, m.in. w drodze odpowiednich reform. Jak ukazano w szczególności w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu, zrównoważony wzrost gospodarczy w Estonii zależy od postępów w dziedzinie dekarbonizacji przez zmniejszanie intensywności emisji dwutlenku węgla w sektorach energetyki, transportu i budownictwa, restrukturyzując przemysł wydobywania ropy bitumicznej i poprawę produktywności zasobów, w tym wdrażanie modeli biznesowych gospodarki o obiegu zamkniętym. Efektywność wykorzystania zasobów w Estonii jest jedną z najniższych w Unii, a zużycie energii przewyższa średnią UE. Posiadanie nadrzędnej strategii dotyczącej gospodarki o obiegu zamkniętym, uzupełniającej krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu, pomogłoby w dążeniu do dekarbonizacji, ograniczeniu negatywnego wpływu przemysłu wydobywania ropy bitumicznej na środowisko i pobudzeniu gospodarki. Ze względu na peryferyjne położenie Estonii i małą gęstość zaludnienia kluczowe znaczenie dla działalności gospodarczej i eksportowej tego kraju ma dobre funkcjonowanie i połączenie z innymi sieciami system transportowy. Estońska infrastruktura transportowa boryka się z problemami w zakresie jakości sieci połączeń i zrównoważoności. Transport kolejowy i intermodalny jest nadal słabo

rozwinęty. Emisje gazów cieplarnianych z transportu drogowego wzrosły w ostatnich latach, a udział energii ze źródeł odnawialnych w transporcie pozostaje poniżej celów krajowych. Do kluczowych priorytetów inwestycyjnych Estonii należą: projekt *Rail Baltica* i projekty w zakresie międzysystemowych połączeń energetycznych, których celem jest poprawa bezpieczeństwa i integracji z wewnętrznym rynkiem. Wspieranie projektów inwestycyjnych uwzględniających aspekty środowiskowe i klimatyczne ma kluczowe znaczenie dla trwałej odbudowy gospodarki i zmniejszania dysproporcji między regionami. Programowanie przewidzianego we wniosku Komisji Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na lata 2021–2027 mogłoby pomóc Estonii sprostać niektórym wyzwaniom związanym z przejściem na gospodarkę neutralną dla klimatu, w szczególności na terytoriach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego 2020. Pozwoliłoby to Estonii optymalnie wykorzystać ten fundusz.

- (21) Estoński sektor bankowy jest, ogólnie rzecz biorąc, w dobrej kondycji, nadal jednak istnieje ryzyko prania pieniędzy. Wprowadzono wprawdzie środki mające na celu ograniczenie narażenia na ryzyko przez zmniejszenie odsetka depozytów nierezzydentów, jednak krajowa ocena ryzyka nie obejmuje innych produktów, które mogą stwarzać ryzyko, takich jak usługi powiernicze dla klientów niebędących rezydentami. Aktualizacja krajowej oceny ryzyka zapewniłaby odpowiednią identyfikację ryzyka i pozwoliłaby wdrożyć niezbędne środki je łagodzące. Podjęto już wprawdzie działania nadzorcze wobec banków i instytucji płatniczych, które nie przestrzegają przepisów, istnieje jednak możliwość dalszej poprawy skuteczności nadzoru i egzekwowania przepisów. W szczególności nie przyjęto jeszcze szeregu aktów ustawodawczych w celu wzmocnienia ram zapobiegawczych, zwiększenia skuteczności środków konfiskaty i zwiększenia sankcji administracyjnych. Dochodzenia w sprawach związanych z praniem pieniędzy przebiegają powoli. Nie wzmocniono jeszcze wystarczająco zdolności estońskiego organu nadzoru finansowego i nie wdrożono w pełni podejścia do nadzoru opartego na analizie ryzyka, w szczególności w odniesieniu do tematycznych kontroli na miejscu. Wymiana informacji między jednostką analityki finansowej a organami ścigania nie jest prowadzona w sposób wystarczająco aktywny.
- (22) Podczas gdy zalecenia zawarte w niniejszym zaleceniu (zwane dalej „zaleceniami z 2020 r.”) koncentrują się na łagodzeniu społeczno-gospodarczych skutków pandemii COVID-19 i ułatwianiu odbudowy gospodarki, zalecenia z 2019 r. obejmowały również reformy, które są niezbędne do podjęcia średnio- i długoterminowych wyzwań strukturalnych. Zalecenia z 2019 r. pozostają aktualne i będą nadal monitorowane w ramach kolejnego europejskiego semestru w przyszłym roku. Obejmuje to zalecenia z 2019 r. dotyczące polityk gospodarczych związanych z inwestycjami. Wszystkie zalecenia z 2019 r. powinny być uwzględniane przy strategicznym programowaniu finansowania w ramach polityki spójności w okresie po 2020 r., w tym na potrzeby środków łagodzących i strategii wyjścia wdrażanych w odpowiedzi na obecny kryzys.
- (23) Europejski semestr zapewnia ramy stałej koordynacji polityki gospodarczej i zatrudnienia w Unii, co może przyczynić się do osiągnięcia gospodarki zrównoważonej. W swoich krajowych programach reform na 2020 r. państwa członkowskie podsumowały postępy w realizacji określonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych celów zrównoważonego rozwoju. Poprzez zapewnienie pełnej realizacji zaleceń z 2020 r. Estonia przyczyni się do postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz do wspólnych wysiłków na rzecz zapewnienia konkurencyjnej zrównoważoności w Unii.
- (24) Zasadnicze znaczenie dla szybkiego zniwelowania skutków gospodarczych pandemii COVID-19 ma ścisła koordynacja między gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej. Jako państwo członkowskie, którego walutą jest euro, Estonia powinna – uwzględniając wskazówki polityczne Eurogrupy – zapewnić, aby jej polityka była spójna z zaleceniami dla strefy euro na 2020 r. i skoordynowana z polityką innych państw członkowskich, których walutą jest euro.
- (25) W ramach europejskiego semestru 2020 Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Estonii, a następnie opublikowała ją w sprawozdaniu krajowym 2020. Komisja oceniła również program stabilności na 2020 r., krajowy program reform na 2020 r. oraz działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Estonii w poprzednich latach. Komisja wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki fiskalnej i społeczno-gospodarczej w Estonii, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie opracowanego na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (26) W świetle niniejszej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2020 r., a jej opinia ⁽⁹⁾ znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1 poniżej,

⁽⁹⁾ Na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.

NINIEJSZYM ZALECA Estonii w latach 2020 i 2021:

1. Podjęcie wszelkich działań, zgodnie z ogólną klauzulą korekcyjną w ramach paktu stabilności i wzrostu, niezbędnych do skutecznego zaradzenia pandemii COVID-19 i do wspomżenia gospodarki, a następnie wsparcia jej odbudowy. Gdy pozwolą na to warunki ekonomiczne – prowadzenie polityk fiskalnych mających na celu osiągnięcie ostrożnej sytuacji fiskalnej w średnim terminie i zapewnienie długookresowej zdolności do obsługi długu, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji. Poprawę dostępności i odporności systemu ochrony zdrowia, w tym przez zajęcie się problemem niedoboru pracowników służby zdrowia, wzmocnienie podstawowej opieki zdrowotnej i zadbanie o zaopatrzenie w kluczowe produkty medyczne.
2. Zwiększenie adekwatności siatki bezpieczeństwa socjalnego, w tym przez rozszerzenie zakresu świadczeń dla bezrobotnych.
3. Przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych i promowanie inwestycji prywatnych, aby wspierać odbudowę gospodarki. Ukierunkowanie inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową, w szczególności na cyfryzację przedsiębiorstw, badania naukowe i innowacje, czyste i wydajne wytwarzanie i wykorzystywanie energii, efektywną gospodarkę zasobami i zrównoważony transport, co będzie przyczyniać się do stopniowej dekarbonizacji gospodarki. Wspieranie zdolności innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw oraz zapewnienie wystarczającego dostępu do finansowania.
4. Wzmocnienie wysiłków w celu zapewnienia skutecznego nadzoru i egzekwowania ram przeciwdziałania praniu pieniędzy.

Sporządzono w Brukseli dnia 20 lipca 2020 r.

W imieniu Rady
J. KLOECKNER
Przewodnicząca